

Магза Томова
Ленин и
Миниченето
2003

ВИЕНСКИ ИСТОРИИ

Изложбата *Common History and its Private Stories (История и истории)* с куратори Яра Бубнова и Роланд Фшк, открита през март в СТХГ, е показана за пръв път през 2009 в МУЗА, Виена – не толкова като опит да се отбележи 20-годишният юбилей от падането на Берлинската стена, колкото да се проследят дългосрочните ефекти от политическото събитие. Това обяснява композицията на изложбата – широка палитра реакции от метафората до анализа, мозайка от лични свидетелства, прабми, рефлексии и критични следни точки на автори от различни поколения и различни страни, но всички, активно участващи в случващото се. В началото е видеоето на Магза Томова – момиче целува главата на Ленин, ироничен поглед към онова преди, но и към днешната *остатка* и еротичното прехлаждане по комунистическите идеали. Към обобщения за нашите реакции и напана, по които вътрешемате политическите промени, набеляждат видеоработите на френско-австрийския артист Никола Жасмен (бавно, почти незабележимо налягане се кома стрелбаши) и на Ана Йермоваева (танц на небезлички като опит за оцеляване). Достатъчно място е отредено на интерпретации и критика на архитектурни и градски феномени – Алчезар Вояджиев присъства със своите *Виенски събития*, Йозеф Дабернг с фотографии от София, Гернот Виланг с берлинска серия паметници, отломки от сцата, Сабине Битер и Хелмут Вебер мъхкуват виенската комунална политика, Ана Мабер представя „живописен“ зачет на град от отпакоти в флакони. Друга линия в изложбата извежда документален материал от австрийските

медиуми като реакция на събитията. С етика на палката си служат Кен Лум и Давид Журдан. Съвсем естествено спомените за Желанията забеса пораждат реакции спрямо Европейския съюз и новите граници, които той прокарва: Картина Шрube и Агиз Понсер критикуват ебросентризма, инсталацията на *тоточност* – елика на властовия апарат в Европа. Боряна Венцисабова снима бежанци в общото пространство на водата, испанско-исландското дуо Любис Кастро и Олафур Олафсон – музикален клас за живота на итноневропейски бозомладечки в Италия. Камен Стоянов с запечатан свидетелства от преминаването на българско-румынската граница през 2007, когато овете държава възлат заедно в ЕС. Един лична история е Виткалда В добсени с Хишдегард Абсалон, а Александра Зайшева изобразява много такива истории по степените на седемте създа, композирани в подобие на самобтар. Не може и без разкази за тибореца и неолобата (не)свобода – Олга Кулик ги представя във видеохроника и разказ, а Михаил Михайлов във видеореалитет.

Комплективната памет има склонност към генерализации, към произведност на митове и стереотипи, нужна е дистанция, за да се осмисли миналото, но ние, свидетелите, а нямаме – напомним Яра Бубнова. Личните истории не са обективни, те са страстни, не могат да отсаят печалбата от заслугата, личното от поколенческото, миналото от сегашното. Повечето показани работи са от колекцията на град Виена, порозила закономерно потребност от музей (обратно на познатия ни вариант сграда без колекция). За този процес разказва **Роланд Фшк**.

За МУЗА

Как възниква МУЗА? Какво означава Музей на поискване?

– Първият съветник по културата и образованието във Виена след Втората световна война Виктор Маметка полага финансовите основи на градската колекция от художествени произведения. Първият шибентарен номер е гаден през 1951, затова приемаме тази година за начало на колекцията. През 70-те години градът започва да организира изложби от собствените си фондове. През 1991 в кметството на Виена е покладена изложбата „На септелмо – музей на поискване“, тя обрща внимание на потенциалта, който колекцията има, за да бъде музей (за съвременно австрийско изкуство) – така да се каже, на поискване. От заглавието на тази изложба през 1999 се появи името Галерия музей на поискване с изложбена площ от 150 кв. м – до Академията за извизи изкуства. До 2003 там годинно се представяха четири изложби от фондовете на сектор „Култура“ във Виена. До 2007 пак бяхме „бездомни“, но създавахме проекти за изложби в страната и чужбина. През 2007 МУЗА бе открит с впечатляващата изложба „Откоза не сме се въздажд“ с куратор Яра Бубнова. Преди две години обаче променихме името на МУЗА – *MUSEUM Startgalerie Artothek*. В Артотеката (<http://musa.at/artothek.html>) срещу минимално заплащане (2,5 ебро за месец и карпаша) желащите на Виена могат да заемат произведения от колекцията, максималният срок е една година. В *Startgalerie* (<http://musa.at/startgalerie/aktuell-und-vorschau.html>) всяка година деветмина художници получават възможност да направят творбите си самостоятелни изложби. МУЗА печата покани, филми и организира пиара, евентуалните отпукни на работи минават през художниците, които получават 100% от приходите.

По какви критерии е изградена колекцията?

Гернот Виланг, из серията *Decode Project 1*, 1999–2000

Борина Велешливица, *We stoff überschwim*, 2008

— Колекцията се разраства с помощта на художниците. Всяка година поне веднъж се събира жури по откупките, в което заседават представители на различни културни институти. Те решават кои художници да се откупят произведени за колекцията според конкретния случай и творчество. Забележителен опит е „Изкуство“ в сектор „Култура“ на град Виена с-р Бертолд Екер, който е и директор на МУЗА, обсъжда с художниците кои работи са най-подходящи за колекцията. За нас е от значение отношението към Виена, защото колекцията съвременно изкуство в крайна сметка принадлежи на града. Връзката с града може да е инакче чрез темата на произведението, чрез мястото на създаването или чрез произхода и/или мястото на работа на художниците, които трябва да живеят във Виена. Особено след отбавянето на МУЗА, които притежава професионални сета, градът получава обемисти дарения от художници. Нашите условия са: възможно най-високо качество с възможно най-голяма широта. Днес колекцията наброява над 30 000 обекта от над 4100 художници, така Виена притежава втората по големина (след тази на федерацията) колекция съвременно изкуство. Тя може да се разгледа и онлайн: <http://wien.gv.at/kulturportal/public/search/nig/search.aspx?SearchOption=nuasa>

Как функционира МУЗА — как се определят темите на изложбите, кой как кураторите?

— Темите биват свързани с конкретен повод или се определят колективно, също както и кураторите.

Как се финансира МУЗА? Разчита ли и на частни спонсори?

— МУЗА е градска институция и се финансира изцяло от средствата на сектор „Култура“ във Виена.

От какви субсидии се нуждае културата? Този въпрос в последно време вълнува обществеността в Германия, където кризата доведе до съкращения на културни институти. Стои ли този въпрос на дневен ред и във Виена?

— Боя се, че този въпрос е стар колкото самото изкуство. Обществото, което не подкрепя съвременното изкуство или го подкрепя недостатъчно, остава глухо за промените, протичащи в него, и за разбирането на съвременността. Мисля, че в дългосрочен план никоя страна в света не може да си го позволи. (Освен това не е новина, че първо се спестява от културния и социалния сектор, когато от финансираната област или от финансирането на партията.)

Усещате ли кризата?

— Нашата първа задача е да поддържаме и подкрепяме изкуството във Виена. Ние сме в непрекъснат контакт с виенската художническа общност, поради което за съжаление трябва да отговорим на въпроса ви с едно даям „да“. **Как съществува МУЗА в конкурентната среда на големите виенски музеи?**

— Понеже МУЗА разполага с уникална художествена колекция, разработва разнообразни теми и предлага богата събитийна програма, както и свободен достъп, по-скоро виждаме съперници, не и конкуренция.

Какви бяха отзивите от виенската изложба *Common History and its Private Stories*?

— Изложбата беше една от най-успешните в МУЗА. Интересът на медиите беше учудващо голям, въпреки че имаше много подобни изложби. Появиха се преобладащи рецензии, като тази в *Kunstforum international*.

Как работихте с Яра Бубнова?

— С голяма радост и също толкова

Александра Зайцева, *Ръчно ткан роман-пикла*, 2005

голям интерес. Яра Бубнова е преобладащ куратор, с опит във всички области, не поставя интелектуални и рецептивни бариери, задава точните въпроси и въвежда, че това не е последното ни сътрудничество.

Аюмилка ДИМОВА